JAARGANG 7 | NUMMER 2 | JULI 2013

Zaanstreek-Waterland

Nieuwsbrief Openbare Gezondheidszorg: Jaarverslag 2012

Voorwoord
Voor u ligt de Nieuwsbrief Openbare Gezondheidszorg, welke volledig is gewijd aan de jaarverantwoording over 2012. Tot vorig jaar stelde GGD Zaanstreek-Waterland een apart jaarverslag, jaarrekening en publieksjaarverslag op. Met ingang van 2013 is besloten de jaarverantwoording samen te voegen tot één jaarstuk en de jaarverantwoording aan het publiek te presenteren via de Nieuwsbrief Openbare Gezondheidszorg. De eerste versie treft u hierbij aan.

Strategie voor de toekomst

GGD Zaanstreek-Waterland is de gemeenschappelijke gezondheidsdienst van en voor de negen gemeenten Beemster, Edam-Volendam, Landsmeer, Purmerend, Oostzaan, Waterland, Wormerland, Zaanstad en Zeevang. Het is een gebied met ongeveer 320.000 inwoners.
De GGD biedt een breed scala aan activiteiten voor een gezond en veilig bestaan en een sluitende zorg voor burgers in de regio Zaanstreek-Waterland. Met circa 300 medewerkers wordt hard gewerkt aan de verschillende taakgebieden van de GGD. Om in te kunnen blijven spelen op de veranderingen die in de omgeving plaatsvinden is in 2012 met het bestuur en medewerkers stil gestaan bij de toekomst van de GGD. Eens in de vier jaar wordt een strategisch document opgesteld om richting te geven aan beleidskeuzes voor de middellange termijn: een Strategische Agenda. In de Strategische Agenda staan, naast de visie en missie, de belangrijkste thema's en ontwikkelingen van GGD Zaanstreek-Waterland voor de komende jaren beschreven. De Strategische Agenda maakt keuzes op hoofdlijnen, de concrete uitwerking hiervan vindt plaats in jaarplannen en in projectplannen van de GGD en de gemeenten. De Strategische Agenda is terug te vinden op www.ggdzw.nl onder publicaties.

Werken aan kwaliteit

Kwaliteit is een continue proces binnen de GGD. De GGD is HKZ (Harmonisatie Kwaliteitssysteem Zorgsector) gecertificeerd. Dit betekent dat de GGD voldoet aan de kwaliteitseisen die gesteld worden aan een professionele zorgorganisatie. Met de certificering op zak, betekent het niet dat de GGD stil kan zitten. In het kader van deze certificering heeft een onafhankelijk certificeringsbureau in 2012 twee vervolg audits afgelegd bij de GGD. Deze twee audits hebben aangetoond dat de GGD de kwaliteit goed op orde heeft. De auditor was erg te spreken over de ontwikkelingen binnen de GGD en de betrokkenheid van alle medewerkers.

Tevreden medewerkers

Betrokken en tevreden medewerkers zijn van groot belang voor de GGD. Want waar tevreden medewerkers werken, wordt kwaliteit geleverd. Om te bekijken hoe het gaat en waar de GGD als organisatie kan verbeteren, heeft er in 2012 een medewerkerstevredenheidsonderzoek plaatsgevonden. De conclusie uit dit onderzoek was dat de medewerkers tevreden zijn over de GGD!

Terugdringen ziekteverzuim

Ziekteverzuim heeft het afgelopen jaar extra aandacht gekregen binnen de GGD. In 2011 is geconstateerd dat het ziekteverzuimpercentage (te) hoog was. Daarom is een actieplan opgesteld om dit percentage omlaag te brengen en dit heeft in 2012 zijn vruchten afgeworpen. Alle leidinggevenden hebben een ziekteverzuimtraining gekregen en medewerkers zijn geïnformeerd over het ziekteverzuim. Dit heeft geresulteerd in een daling van 2,88% ten opzichte van 2011. Over het jaar 2012 betrof het ziekteverzuimcijfer 4,06%. Hoewel het ziekteverzuimpercentage afgelopen jaar is gedaald, zal het ziekteverzuim binnen de organisatie ook in 2013 een aandachtspunt blijven van de leidinggevende en medewerkers.

Deze jaarverantwoording licht een aantal belangrijke onderwerpen binnen GGD Zaanstreek-Waterland nader toe. Het beschrijft echter niet alle werkzaamheden die de GGD in 2012 heeft uitgevoerd. Daarvoor verwijs ik u naar de volledige jaarstukken van de GGD die beschikbaar zijn via www.ggdzw.nl. De website van de GGD is in 2012 geheel vernieuwd en is dus zeker een bezoek waard!

Namens het bestuur van GGD Zaanstreek-Waterland
Geoffrey Nijenhuis, voorzitter

Ruim baan voor groei en ontwikkeling

De Jeugdgezondheidszorg (JGZ) van de GGD zet zich in voor het beschermen, bevorderen en bewaken van de gezondheid, groei en ontwikkeling van jeugdigen van -9 maanden tot 19 jaar. Het werk richt zich op het voorkomen, opsporen en bestrijden van oorzaken die de groei en ontwikkeling kunnen verstoren. Dat gebeurt in de vorm van zorg bieden, adviseren en ingrijpen als de zorg tekort schiet. De JGZ heeft zich ontwikkeld tot een brede voorziening voor jeugd en gezin. Via de Centra Jong, voor Jeugd en Gezin worden deze mogelijkheden aan kinderen en ouders aangeboden. Binnen de JGZ spelen veel ontwikkelingen, zo is de gehele dossiervoering gedigitaliseerd, hebben er voorbereidingen plaatsgevonden voor de decentralisatie van de jeugdzorg en vindt er een verschuiving plaats naar extra zorg en aandacht voor risicogezinnen.

Vroegtijdig herkennen

Het is één van de kerntaken van een Jeudgezondheidzorg-professional om risicogezinnen en risicokinderen te signaleren. Wanneer er sprake is van een risicogezin of -kind, wordt dit besproken met de ouders en andere instellingen om de juiste zorg te bieden en optimaal in te zetten. Dit noemen wij zorgcoördinatie. Een onderdeel van zorgcoördinatie is het VTO (Vroegtijdig Onderkennen)-Vroeghulpteam. VTO-Vroeghulp is er voor kinderen van 0 tot en met 6 jaar, waarvan de ouders zich zorgen maken of waar kinderen aanleiding geven om nader onderzocht te worden op ontwikkeling en gedrag. VTO-Vroeghulp is een samenwerkingsverband met kinderartsen en meerdere organisaties die zich bezighouden met de ontwikkeling van jonge kinderen, zoals de JGZ, de geestelijke gezondheidszorg, MEE, 1e-lijnsvoorzieningen, Odion en de Prinsenstichting. Het VTO-Vroeghulpteam wordt gecoördineerd vanuit de GGD.

Kinderen die aanleiding geven tot nader onderzoek worden door de VTO-teams besproken en geanalyseerd. De ouders krijgen een gericht advies over de ontwikkeling van hun kind en de vervolgstappen die zij moeten nemen. De teams functioneren goed en voldoen duidelijk aan de behoefte, daarom wordt ernaar gestreefd ook in de toekomst de VTO-vroeghulpteams te kunnen laten bestaan. De financiering van de inzet van professionals is een punt dat aandacht vraagt in de toekomstige ontwikkelingen.

Pilot flexibilisering

Flexibilisering houdt in dat er gekeken wordt naar de mogelijkheden het basistakenpakket aan te passen naar de noodzaak en behoefte van het gezin. Door meer zorg op maat te bieden kan er meer worden ingespeeld op ieder gezin afzonderlijk. Eind 2011 hebben de gemeenten de GGD gevraagd de flexibilisering uit te werken in een pilot. De GGD heeft besloten om met een pilot op het consultatiebureau te beginnen. Er is een projectgroep samengesteld om een plan van aanpak voor de pilot op te stellen. Ellen van Hoorn: “Voorafgaand aan het schrijven van het plan van aanpak hebben we veel met de projectgroep, gemeenten en betrokken partijen om tafel gezeten om een zo goed mogelijk plan te schrijven. Er is één arts en één verpleegkundige uit het team Weidevenne aangewezen als vertegenwoordiger voor de pilot. Aan hen is het plan voorgelegd om mee te denken over de toepasbaarheid in de praktijk.”

“De eerste 6 maanden van de contactmomenten van het consultatiebureau zijn hetzelfde gebleven. In die periode vinden er veel vaccinaties plaats en zijn baby’s nog te kwetsbaar. Daarnaast willen wij bij een eerste kindje de pilot nog niet toepassen. Wanneer er een 2e of 3e kind wordt geboren, hebben de ouders al de nodige ervaring en wellicht minder zorg nodig. Maar het kan ook voorkomen dat er meer consulten plaatsvinden, dit zal door het professionele inschattingsvermogen van de JGZ-medewerkers beoordeeld worden. Bij de pilot zal na 6 maanden het reguliere contactmoment veranderen. Wij geven de ouders daarom een kaart mee. Hierop staan de vier belangrijkste onderwerpen: verwijzing naar de groeigids, de website van het Centrum voor Jeugd & Gezin en de mogelijkheid voor het telefonisch en inloopspreekuur. Zo voldoen wij aan de informatievoorziening. Tussentijds sturen wij een digitale nieuwsbrief, om de ouders up-to-date te houden”, aldus Ellen van Hoorn.

Naast de pilot in de wijk Weidevenne is er ook een pilot gestart binnen de gemeente Zaanstad, in de wijk van het Centrum Jong Bristolrood. Bristelrood is qua bevolkingssamenstelling een andere wijk ten opzichte van Weidevenne. Het team van Bristolrood mocht, binnen een bepaald kader, vrijer aan de slag met de flexibilisering. De focus ligt wel nog steeds bij baby's van 6 tot 14 maanden. Door een tweede pilot in een andere stad en wijk in te zetten, kunnen de verschillen qua bewoners worden bekeken. "De medewerkers moeten goed in de gaten houden of de ouders meer telefonisch contact opnemen of vaker op het inloopspreekuur komen. Zo kunnen we zien of het weglaten van een contactmoment echt mogelijk is", aldus Ellen van Hoorn.

Pilot Jeugdzorg

In 2012 is in Zaanstad een pilot gestart genaamd Team Jong. Dit is ontstaan uit de toekomstige decentralisatie van Jeugdzorg. Met als doel gerichter zorg te bieden aan het hele gezin. De pilot is gestart met twee teams, één in Zaanstad Noord (Krommenie, Assendelft, Wormerveer) en één in Poelenburg. "Het Team Jong bestaat uit verschillende disciplines van verschillende organisaties. Eén van deze organisaties is de GGD en ik ben een van de medewerkers die daar deel vanuit maakt", vertelt Dieuwke Tolsma, Pedagogisch adviseur.

De organisaties die zijn vertegenwoordigd in Team Jong zijn:

- GGD
- Spirit
- MEE
- Bureau Jeugdzorg
- Evean
- GGZ
- SMD

"Door samen te werken met elkaar kunnen we preventiever werken, want we signaleren problemen eerder. Daarnaast kunnen we sneller en intensievere begeleiding bieden. Dit omdat de lijnen korter zijn tussen de verschillende disciplines en zij direct bij de juiste persoon terecht komen. Dit is een voordeel voor het gezin, zij kunnen nu gericht de hulp ontvangen die nodig is", aldus Dieuwke Tolsma.

Daarnaast kan het Team Jong ouders en/of kinderen attenderen op de hulp uit het bestaande aanbod. Voorbeelden hiervan zijn doorverwijzing naar VTO-vroeghulp, Video Hometraining of het Jeugd Preventie Programma. Tolsma: "Als pedagogisch adviseur houd ik opvoedspreekuren waar ouders met hun kinderen komen. Maar soms wil een kind niet praten. Een voorbeeld: de dochter is puber en lastig te bereiken voor mij als pedagoog omdat ik haar ouders advies geef. Doordat ik onderdeel uitmaak van Team Jong kan ik nu snel een collega uit het team raadplegen of inschakelen voor hulp. Zo krijgt het gezin hulp op maat."

Inspecties bij de kinderopvang

Jaarlijks worden alle kinderopvanglocaties getoetst of zij voldoen aan de Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen. Dit zijn kinderdagverblijven, buitenschoolse opvang, gastouderbureaus, 5% van alle bestaande gastouders en sinds 2012 ook peuterspeelzalen. Naast de bestaande locaties, wordt voor de start van een nieuwe locatie gekeken of deze voldoet aan de gestelde voorwaarden. De GGD toetst of de locatie voldoet, de gemeente is verantwoordelijk voor de handhaving. Wanneer een locatie niet voldoet aan de gestelde voorwaarden, gaat er een advies tot handhaving uit naar de gemeente. Van ieder inspectiebezoek (m.u.v. de gastouders) stelt de GGD een inspectierapport op. Alle door de GGD opgestelde rapporten zijn terug te vinden in het landelijk register kinderopvang en peuterspeelzaalwerk: www.lrkp.nl

Sinds 2012 wordt gewerkt met een risicoprofiel, waarmee wordt ingeschat welke inspectieactiviteit moet plaatsvinden: een volledig onderzoek of risico gestuurd toezicht bij de locaties waar het goed gaat. Op basis van rapporten van voorgaande jaren wordt het risicoprofiel opgesteld en bijgewerkt na ieder inspectiebezoek.

In 2012 zijn in totaal 71 kinderdagverblijven, 63 buitenschoolse opvanglocaties, 6 gastouderbureaus, 68 peuterspeelzalen en 48 gastouders geïnspecteerd. Bij 56 buitenschoolse opvanglocaties, 48 kinderdagverblijven en 1 gastouderbureau zijn adviezen tot handhaving aan de gemeente afgegeven. Daarnaast zijn er 27 nieuwe locaties en 79 nieuwe gastouders geïnspecteerd. Niet alle gevestigde locaties in de regio Zaanstreek-Waterland zijn bezocht in 2012. Door de grote hoeveelheid nieuwe aanvragen en uitgebreide onderzoeken bij de peuterspeelzalen is in overleg met de inspectie van het onderwijs (de toezichthouder) besloten een aantal laag risico locaties welke eind 2011 bezocht waren, door te schuiven naar begin 2013.

Voor een gezonde samenleving

De taken van Algemene Gezondheidszorg zijn een afspiegeling van de grote verscheidenheid aan gezondheidsaspecten van onze samenleving. De afdeling houdt zich bezig met de bestrijding van infectieziekten, de bestrijding van tbc, de advisering aan reizigers, bestrijding van seksueel overdraagbare ziekten (SOA) en de uitvoering van taken op het gebied van medische milieukunde.

Meer bof gevallen

Rondom infectieziektebestrijding zijn in 2012 zowel het aantal meldingen van meldingsplichtige infectieziekten als het aantal aanvragen en adviezen over infectieziekten gestegen ten opzichte van 2011. Een opvallende stijging hierin is de toename van het aantal bof gevallen. De afgelopen jaren was er al een landelijke stijging waarneembaar. De bof kwam veelal geclusterd voor. Vooral studenten hebben een verhoogde kans op bof. Dit komt onder andere door het onderlinge intensieve contact in studentenhuizen, studentenverenigingen, feesten en introductieweken. De epidemie is net als eerdere jaren afgenomen in de zomer. Al zijn er in de zomermaanden van 2012 wel wat meer meldingen geweest dan afgelopen jaren. Er werden in 2012 in Nederland twee grote clusters gemeld. De eerste was na een feest op een jongerensoos in de regio Gelderland bij GGD Gelderland Midden, met ruim 20 bofgevallen onder de aanwezigen. De tweede was een cluster in de regio Zaanstreek-Waterland, in de gemeente Edam-Volendam. Deze bofuitbraak was niet aan één bepaald feest gerelateerd. Het betrof hier ruim 20 meldingen in de leeftijd van 16-48 jaar met de bof. Ook mensen gevaccineerd tegen het bofvirus kunnen ziek worden. Gevaccineerde patiënten hebben minder kans op complicaties zoals ontsteking van de testikels (teelbal) en doofheid.

Extra spreekuur SOA-Sense

De GGD houdt SOA-Sense spreekuren om de seksuele gezondheid te bevorderen. De GGD richt zich alleen op risicogroepen voor soa's en jongeren tot 25 jaar bij Sense. Sense is een samenwerkingsverband van alle partijen die seksuele gezondheid in Nederland stimuleren zoals GGD'en, Rutgers WPF, Soa Aids Nederland en RIVM. Het doel van de Sense Hulpverlening is bevordering van de seksuele gezondheid van jongeren tot 25 jaar ter voorkoming van SOA/HIV, seksueel geweld en ongewenste zwangerschappen. Deze jongeren kunnen met vragen over anticonceptie, seksualiteit en ongewenste zwangerschap bij de GGD terecht.

Om volledig te voldoen aan het kwaliteitsprofiel Hulpverlening Seksuele Gezondheid van het RIVM heeft de GGD de SOA/Sense spreekuren uitgebreid. In plaats van twee keer per week kan het SOA/Sense spreekuur nu drie keer per week worden bezocht. Door het instellen van een extra spreekuur is er een behoorlijke toename van de SOA/Sense consulten waarneembaar. Ditzelfde geldt voor het aantal gediagnosticeerde soa's.

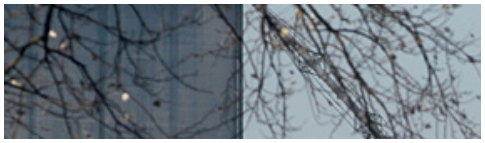

	2011	2012
Aantal consulten	530	854
Aantal gediagnosticeerde soa's	54	97

Naast de reguliere spreekuren wordt ook een breder preventieaanbod ingezet. Zo is er samen met gezondheidsbevordering een PR- en communicatieplan voor Sense opgesteld. Hiervoor zijn voorlichtingsactiviteiten ontplooid op voortgezet onderwijs (VO) scholen. En wordt er aangesloten bij relevante gebeurtenissen zoals Wereld Aids Dag en zijn er condooms op schoolpleinen uitgedeeld om de bekendheid te vergroten. In 2013 en de daarop volgende jaren zullen de activiteiten uit het communicatieplan verder uitgevoerd worden.

De adviserende rol

De afdeling Medische milieukunde houdt zich bezig met het bevorderen van een gezonde leefomgeving van binnen- en buitenmilieu. "Wij hebben een adviserende rol, in tegenstelling tot wat sommige burgers denken. Er wordt vaak gedacht dat wij ook een handhavende functie hebben en zaken voor hun kunnen regelen. Helaas is dit niet het geval", vertelt Anne-Marie Merckx, Medisch milieukundige.

"De gemeenten kunnen de afdeling Medische milieukundige inschakelen voor hulp bij het opstellen van een crisiscommunicatieplan, bijvoorbeeld wanneer er gevaarlijke stoffen zijn vrijgekomen. Daarvoor weten zij ons goed te vinden. Waar niet altijd aan gedacht wordt is dat zij ook bij ons terecht kunnen voor tips en adviezen bij het schrijven van ruimtelijke ordeningsplannen of een adviesrapport zodat rekening gehouden kan worden met een gezonde leefomgeving", aldus Anne-Marie Merckx. "Een voorbeeld, de gemeente gaat op scholen inspecties uitvoeren naar asbest. Bij een dergelijke inspectie zijn drie denkbare uitkomsten mogelijk: er wordt asbest aangetroffen (in hechtgebonden of niet hechtgebonden vorm) of er wordt geen asbest aangetroffen. Het is van te voren bekend dat de inspecties zullen plaatsvinden, dus van te voren kan een adviesrapport aangevraagd worden. Hierin staan de scenario's beschreven en welke acties er moeten worden ondernomen bij de verschillende uitkomsten. Zo kan de gemeente beter en sneller handelen in risicosituaties", aldus Anne-Marie Merckx.

Burgers van de regio Zaanstreek-Waterland kunnen bij de GGD ook terecht met vragen over binnen- en buitenmilieu. De meeste mensen bellen met vragen over bodemverontreiniging, asbest en luchtverontreiniging en over wat gedaan moet worden in deze situatie. Anne-Marie Merckx: "Er is vaak een lichte stijging in het aantal telefoontjes merkbaar wanneer er iets in het nieuws is geweest, zoals bij het vrijkomen van asbest tijdens renovatie."

Brede preventie en hulp

De afdeling Maatschappelijke Gezondheidszorg richt de hulpverlening op kinderen, jeugdigen en volwassenen met uiteenlopende problemen. Doel is niet alleen direct hulp bieden, maar ook het voorkomen en verminderen van problematische situaties en toeleiding naar de juiste instanties als men zelf de problematiek niet ervaart. Onder deze afdeling vallen het Meldpunt Overlast en Bemoeizorg, het Steunpunt Huiselijk Geweld en diverse projecten zoals Straathoekwerk.

Meer woningontruimingen

Het Meldpunt constateert een toename van problematiek met name op het terrein van financiën en woningvervuiling. Woningcorporaties uit Zaanstad en Wormerland melden huurders bij de GGD die dreigen te worden ontruimd. Na de melding gaat een medewerker van het Meldpunt op huisbezoek. Tijdens het huisbezoek worden de problemen besproken en wordt er naar oplossingen gezocht. In 2012 is een forse stijging van het aantal aangezegde woningontruimingen gesignaleerd. In Zaanstad betroffen dit 140 woningontruimingen, waarvan er 57 daadwerkelijk zijn doorgegaan. Circa de helft van de ontruimingen betreft gezinnen met kinderen. Het ontbreken van adequate (tijdelijke) opvang is voor de ontruimde huurders een groot probleem. In alle gevallen heeft het Meldpunt hulp ingezet en is uiteindelijk een geschikte (al dan niet tijdelijke) oplossing gevonden. Daarnaast zijn er in 2012 meer meldingen gedaan van mensen die geen vast woonadres in de regio hebben en dus zwervend zijn. Dit betrof in 2012 21 meldingen, ten opzichte van slechts 4 gevallen in 2011.

Steunpunt Huiselijk Geweld

Het Steunpunt Huiselijk Geweld heeft een telefonisch steunpunt, voert de coördinatie rondom tijdelijk huisverboden uit en houdt zich bezig met meldingen van de politie rondom huiselijk geweld.

"Iedereen kan altijd naar het Steunpunt Huiselijk Geweld bellen; slachtoffers, daders, familieleden, professionals of andere betrokkenen", vertelt Ilse Obdam (Medewerker Steunpunt Huiselijk Geweld). De telefonische meldingen zijn fors toegenomen in 2012. "Mijn inschatting is niet dat het geweld is toegenomen, maar wellicht wordt de taboe kleiner om erover te praten. Ook zijn een aantal landelijke campagnes over huiselijk geweld geweest, welke hier een bijdrage aan hebben kunnen leveren en weten mensen het Steunpunt Huiselijk Geweld beter te vinden. Helaas is uit onderzoek gebleken dat de meldingen die binnenkomen over huiselijk geweld alleen het topje van de ijsberg zijn", aldus Ilse Obdam. "Wij bieden telefonisch advies, verwijzen door naar andere hulpverleners of nodigen mensen uit voor een gesprek op kantoor. Wij zoeken regelmatig een samenwerking met politie, opvanghuizen en maatschappelijk werk."

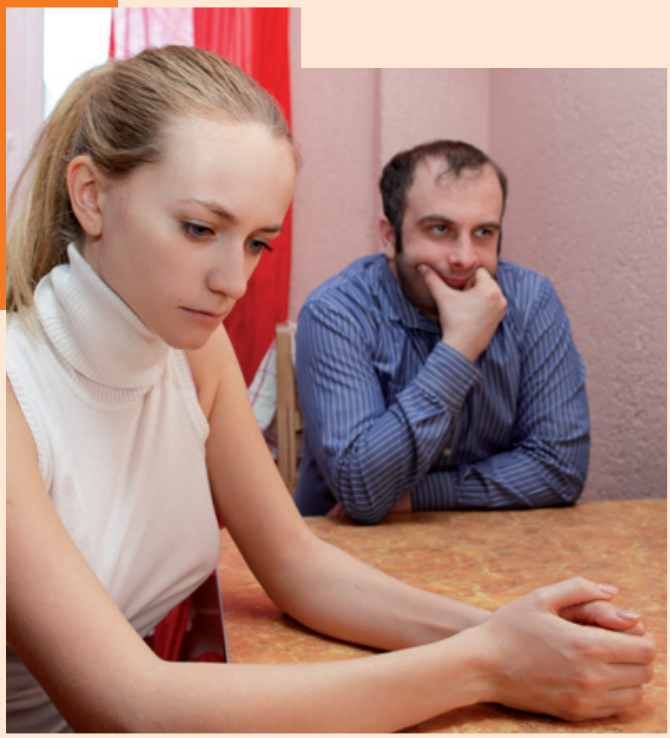

Het Steunpunt Huiselijk Geweld coördineert ook de hulpverlening bij de opgelegde tijdelijk huisverboden in de regio. Ilse Obdam legt hierover uit: “Wanneer er huiselijk geweld plaatsvindt kan de politie een tijdelijk huisverbod opleggen. Bij een tijdelijk huisverbod, mag de uithuisgeplaatste tenminste 10 dagen niet naar huis en geen contact opnemen met de achterblijvers. In deze periode wordt hulpverlening opgestart. Bij de GGD komt een melding binnen van het tijdelijk huisverbod. Wij gaan dan langs voor het eerste gesprek met alle betrokkenen. Vervolgens wordt maatschappelijk werk, reclassering en Bureau Jeugdzorg ingezet om betrokkenen verder te begeleiden. Aan het einde van de 10 dagen wordt er een afsprakengesprek gepland met betrokkenen van het huisverbod en met de betrokken hulpverleners. Hierna wordt overlegd of de dreiging van het geweld is afgenomen. Daarna wordt er door de GGD een advies geschreven of het tijdelijk huisverbod kan aflopen of verlengd dient te worden. De burgemeester neemt uiteindelijk het definitieve besluit om het tijdelijk huisverbod al dan niet te verlengen met maximaal 18 dagen.”

Ook heeft het Steunpunt Huiselijk Geweld samenwerkingsafspraken met de politie. De meldingen die bij de politie binnenkomen die betrekking hebben op huiselijk geweld worden aan het Steunpunt doorgegeven. Zodat de medewerkers van het Steunpunt mensen kunnen benaderen voor een hulpverleningsaanbod.

Huiselijk geweld vindt plaats in allerlei soort gezinnen. Sinds kort gaat er speciale aandacht uit naar ouderenmishandeling. Uit onderzoek is gebleken dat 1 op de 20 mensen van boven de 65 jaar, te maken hebben met mishandeling. Aandachtsfunctionarissen worden bij elkaar gebracht om casussen te bespreken.

Voorlichting is ook een van de taken van de GGD. Bijvoorbeeld aan buurtbemiddeling of verzorgingshuizen. Naast deze voorlichting geeft de GGD in samenwerking met andere partners een basistraining aan professionals over alle vormen van huiselijk geweld. Dit gaat onder andere over het signaleren van huiselijk geweld en het bespreekbaar maken van dit onderwerp. Vervolgens wordt er gekeken hoe de professional kan handelen in situaties waar huiselijk geweld speelt.

Straathoekwerk

Straathoekwerk wordt ingezet voor jongeren van 12 tot 25 jaar, in Zaanstad en Oostzaan.
Kenmerk is de outreachende, laagdrempelige werkwijze; jongeren worden opgezocht op die plekken waar zij zich ophouden. Daarnaast zijn er in Zaanstad de inloopspreekuren, waar jongeren terecht kunnen met allerhande vragen en problemen over bijvoorbeeld huisvesting, financiën, dagbesteding, relaties, verslaving enz. Wanneer het gaat om complexe problematiek kunnen jongeren opgenomen worden in een individueel begeleidingstraject. In het afgelopen jaar zijn er 212 inloopspreekuren geweest, die gemiddeld door 13 jongeren per spreekuur werden bezocht. Ruim 90 jongeren zijn opgenomen in een begeleidingstraject. Het Straathoekwerk is ook wekelijks een dagdeel aanwezig in het Jongerenloket.

Straathoekwerk Zaanstad initieert diverse projecten en activiteiten, waaronder de succesvolle training Girls Only, dat al 6 jaar wordt aangeboden. In deze training worden jonge meiden meer weerbaar gemaakt. In 2012 zijn 2 trainingen uitgevoerd en hebben 21 meiden de training succesvol gevolgd. Ook heeft Straathoekwerk het JeugdPreventieProgramma. Dit biedt kortdurende, methodische begeleiding aan jongeren tussen 10 en 23 jaar en is zowel bedoeld voor jeugdigen als hun ouders. De begeleiding is gericht op het voorkomen (dan wel het toenemen van) probleem- en delictgedrag.

De bevolking in kaart

De afdeling Epidemiologie, Beleid & Gezondheidsbevordering brengt de gezondheidstoestand van de bevolking in Zaanstreek-Waterland in kaart. Daarnaast verkent zij de huidige en toekomstige gezondheidsproblemen en de omstandigheden die daar invloed op hebben. En tot slot onderneemt de afdeling activiteiten die de gezondheid bevorderen.

Overgewicht

Overgewicht wordt in Nederland een steeds groter probleem. En daarmee ook in de regio Zaanstreek-Waterland. Om de groei van het aantal mensen met overgewicht tegen te gaan, heeft de GGD in 2012 preventieprojecten opgezet om de jeugd en ouders/verzorgers/opvoeders bewust te maken van gezond eten en bewegen en het voorkomen van overgewicht op latere leeftijd. Dit begint bij de allerkleinsten bij de kinderopvang met het project Lekker Fit, gevolgd door projecten op school en in de wijk. En tot slot het project Bewegen op Recept welke zich richt op volwassen. Zo biedt de GGD een breed aanbod aan interventieprojecten om overgewicht tegen te gaan.

Lekker Fit

Het begint dus bij de allerkleinsten met het "Lekker Fit peuterproject". Dit project is gestart op negen kindercentra in de regio Zaanstreek-Waterland. De bedoeling van dit project is om de leidsters van de kindercentra, de ouders en de kinderen zelf, bewust te maken van gezonde traktaties, tussendoortjes en voeding. Daarnaast is het belangrijk om ook het bewegen te bevorderen. De bijdrage van de GGD is het uitdelen van een thematas met daarin een handleiding voor de leidsters en materialen voor de kinderen. Daarnaast organiseert de GGD een themabijeenkomst, waarbij een diëtist en een pedagoog de ouders van informatie en adviezen voorzien.

Gezond trakteren en tussendoortjes

De GGD wil gezond eten ook bespreekbaar maken bij kinderen die naar de basisschool gaan. Hiervoor is het project "Gezond trakteren en tussendoortjes" opgezet. De insteek van dit project is hetzelfde als dat van Lekker Fit. Voor dit project is social media ingezet, zoals facebook en twitter en zijn er posters, flyers en handleidingen verspreid onder de scholen. Daarnaast is er de website: www.gezondtrakteren.nl. Deze website trok maarliefst 104.673 bezoekers in 2012!

IK lekker Fit

Om de kinderen tussen de 4 en 12 jaar in beweging te krijgen en een gezonde leefstijl te stimuleren, is het project "IK lekker Fit" in de gemeenten Zaanstad, Purmerend en Waterland uitgevoerd. Verzekeraar Zilveren Kruis Achmea heeft voor dit project een budget voor scholen beschikbaar gesteld. Scholen kunnen op die manier aanvullende activiteiten inkopen die te maken hebben met sport, beweging en voeding. Daarnaast gaf uitgeverij Noordhoff/Arko Sports Media korting op de lesmethode Lekker Fit. De GGD werkt met dit project samen met Sportservice Zaanstad en een diëtistenpraktijk.

JOGG

In 2012 is in de gemeente Zaanstad gestart met het project JOGG (Jongeren Op Gezond Gewicht). JOGG is een landelijk initiatief dat zich richt op jongeren van 0 tot 19 jaar en hun ouders en omgeving, om de stijging van jongeren met overgewicht en obesitas tegen te gaan. In een JOGG-gemeente werken alle lokale partijen uit onderwijs, zorg, bedrijfsleven, sport, recreatie, woningbouw, welzijn en de media samen, om gezond eten en bewegen voor jongeren gemakkelijk en aantrekkelijk te maken. Op 23 september vond in Zaandam de kick off plaats na de mini Dam tot Damloop. Er is een keuze voor de wijken Peldersveld-Hoornseveld en de Rosmolenwijk gemaakt. In deze wijken is er kennis gemaakt met de publieke en private partijen. Voor JOGG zijn landelijk 5 pijlers bepaald: politiek bestuurlijk draagvlak, verbinding preventie en zorg, publiek private samenwerking, sociale marketing, wetenschappelijke begeleiding en evaluatie. Om de pijlers uit te werken, is er per pijler een werkgroep opgesteld welke een plan van aanpak heeft uitgewerkt. Daaruit zijn activiteiten opgestart voor voortgezet onderwijsscholen in de buurt, waaronder danslessen. Ook is er een aanvraag geïnitieerd voor sport en bewegen in de buurt, door middel van sportimpuls. Met als doel alle leerlingen actief in beweging te laten zijn met behulp van twee voortgezet onderwijsscholen en zes sportaanbieders.

Bewegen op Recept

Tenslotte is er ook een project voor volwassen: "Bewegen op Recept". Dit project is in 2010 gestart in Zaanstad. En is gericht op mensen met overgewicht, diabetes en bewegingsarmoede. En vooral op mensen met een culturele en sociaaleconomische achterstand. Met Bewegen op Recept wordt een actieve leefstijl gecreëerd, door een op maat gemaakt bewegingsprogramma aan te bieden. Om het sporten na Bewegen op Recept te stimuleren, is er in 2012 een extra contactmoment toegevoegd, genaamd het "toekomstgesprek". De leefstijladviseur helpt bij het zoeken naar een passende sport en geeft tips over bewegen in het dagelijks leven. In 2012 hebben 128 deelnemers meegedaan met Bewegen op Recept. Daarvan heeft 81 procent aangegeven dat zij door willen sporten na het project. Na 3 maanden sport 38% nog en na een jaar is dit 35%. Bewegen op Recept heeft met ingang van 2012 een structureel aanbod gekregen. Zorgverzekering Achmea vergoedt structureel de leefstijladviesgesprekken en de coördinatie van het project wordt ondergebracht bij Sport Service Zaanstad.

Het Regionaal Kompas: Gemakkelijker en gerichter zoeken en vinden

Het Regionaal Kompas is een website waar beleidsmakers informatie kunnen vinden over de omvang van gezondheidsproblemen en beschikbare interventies in de regio. Martine Mulder, epidemioloog vertelt hierover: “Het is voor beleidsmakers een hulpmiddel om keuzes te kunnen maken in hun beleid. Het Regionaal Kompas is er ook voor regionale en lokale instellingen of instanties, op het gebied van de volksgezondheid. Voor hun kan het een bijdrage leveren voor het opzetten van voorzieningen en activiteiten. Op het Regionaal Kompas is namelijk te zien hoe groot de risicogroep is en wat er nog niet of juist wel gedaan wordt in de gemeente.”

Monique Heemskerk, epidemioloog, geeft aan: “Doordat de rapporten digitaal zijn, is het makkelijker om deze te gebruiken. Er zijn lagen aangebracht in de rapporten, zo kan er per thema op leeftijdscategorie geïntegreerd worden.” Martine Mulder vult daarop aan: “Inderdaad de komst van het Regionaal Kompas is een uitkomst. De informatie is veel makkelijker te vinden doordat er links en popups zijn. De lezer is meteen bij het onderwerp waar hij/zij wil zijn.”

Thema’s van het Regionaal Kompas zijn gekozen aan de hand van regionale speerpunten. Dit is in overleg gegaan met de beleidsmakers van alle 9 gemeenten van Zaanstreek-Waterland. “Per jaar plaatst de afdeling EBG twee nieuwe thema’s. Dit lijkt weinig, maar het kost veel tijd om één thema uit te werken en daarnaast moet de bestaande informatie ook geüpdate worden”, aldus Monique Heemskerk.

Het Regionaal Kompas is gestart met het thema opvoedingsondersteuning. Vervolgens is het thema overgewicht toegevoegd. De thema’s die in 2013 aanbod komen zijn Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGZ) en alcohol. Het Regionaal Kompas is te raadplegen via de website van GGD Zaanstreek-Waterland of via www.regionaalkompas.nl/zaanstreek-waterland.

GENEESKUNDIGE HULPVERLENINGS-ORGANISATIE IN DE REGIO

Alle zorgdisciplines paraat bij rampen en ongevallen

De geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de regio (GHOR) coördineert de hulpverlening bij een ramp of een groot ongeval. De directeur Publieke Gezondheid is eindverantwoordelijk voor de uitvoering door de GHOR. Voor deze uitvoering wordt gebruik gemaakt van het GHOR-bureau van de Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland. Dit gebeurt op basis van een bestuurlijk convenant tussen beide veiligheidsregio’s (Amsterdam-Amstelland en Zaanstreek-Waterland).

Multidisciplinair oefenen

Om altijd paraat te staan bij een ramp of ongeval, moet de GHOR hierop voorbereid zijn. Om goed voorbereid te kunnen zijn op iets onverwachts, zoals een ramp of ongeval, wordt er geoefend. In 2012 heeft een grootschalige oefening plaatsgevonden bij het Zaans Medisch Centrum. Deze multidisciplinaire veldoefening had het thema decontaminatie: het beoefenen van een grootschalige ontsmetting van CBRN slachtoffers, waarbij CBRN staat voor chemisch, biologisch, radiologisch of nucleair. Oefenen met gevaarlijke stoffen is belangrijk, omdat hulpverleners besmette slachtoffers moeten kunnen helpen zonder dat ze zelf in gevaar komen. Met de inzet van 150 hulpverleners van het Zaans Medisch Centrum, brandweer, defensie, GHOR en de ambulancezorg is een realistische oefensituatie neergezet, met als doel nog beter te gaan samenwerken.

Colofon

Adresgegevens
GGD Zaanstreek-Waterland
Postbus 2056
1500 GB Zaandam
Tel. (0900) 254 54 54
Fax. (075) 616 30 16

Redactie
Sevgi Extra
Wendy de Haas

Voor opmerkingen en vragen over de nieuwsbrief kunt u mailen naar info@ggdzw.nl o.v.v. Redactie Nieuwsbrief Openbare Gezondheidszorg.

Volg ons nu op Twitter via @GGDZW

Ontwerp en drukwerk
Aranea Grafimedia, Zaandam

De nieuwsbrief wordt verspreid onder bestuurders van GGD Zaanstreek-Waterland en tevens onder ambtenaren, raadsleden, zorg- en welzijnsinstellingen in de regio Zaanstreek-Waterland en GGD-en van buiten de regio. De nieuwsbrief is ook beschikbaar op www.ggdzw.nl.

Mocht u geen prijs stellen op het ontvangen van de nieuwsbrief dan kunt u zich afmelden via info@ggdzw.nl o.v.v. Redactie Nieuwsbrief Openbare Gezondheidszorg.